

VI. europska konferencija o arhivima

Firenze, 30.V. – 2.VI. 2001.

U Firenzi je u organizaciji Talijanskog arhivističkog društva od 30. svibnja do 2. lipnja 2001. godine održana VI. europska konferencija o arhivima. Ove konferencije, prvotno zamišljene kao svojevrsan forum europskih arhivskih ustanova i organizacija u nedostatku regionalne organizacije za Europu, održavaju se svake četvrte godine u okviru programa Međunarodnog arhivskog vijeća (ICA). Tema ove konferencije bila je: *Arhivi između prošlosti i sadašnjosti*, što odražava u nekoliko proteklih godina vrlo izraženu zaokupljenost pitanjem stanja i perspektive arhivske djelatnosti i struke u cjelini.

Konferenciji je prethodio jednodnevni seminar posvećen arhivističkim programima i projektima u okviru Europske Unije. U okviru aktivnosti pojedinih tijela Europske Unije postoji nekoliko programa koji se sve više pokazuju relevantnima i važnima za arhivsku djelatnost. Neki od njih se odnose na politiku razvitka informacijskog društva općenito i utjecaj koji u tom smislu imaju informacijske tehnologije, dok su drugi usmjereni na 'digitalnu baštinu' i dostupnost kulturnih sadržaja.

O programima Glavne uprave za informacijsko društvo pri Europskom povjerenstvu govorio je Bernard Smith, direktor Odjela za kulturnu baštinu u Glavnoj upravi za informacijsko društvo. On je izložio sadržaj i ciljeve 5. okvirnog programa za istraživanje i razvoj, posebno programa *Information Society Technologies* (IST) koji je najšira tematska cjelina navedenoga okvirnog programa. Jedno od područja aktivnosti unutar ovoga programa – s ciljem da poboljša funkcionalnost i iskoristivost informacijskih proizvoda i usluga te potakne jezičnu i kulturnu raznolikost – odnosi se na multimedijalne sadržaje i sredstva. Aktivnosti koje su ovdje značajne za arhivsku djelatnost grupirane su u nekoliko cjelina: pristup znanstvenoj i kulturnoj baštini, digitalna zaštita kulturne baštine, pristup digitalnim zbirkama kulturnog i znanstvenog sadržaja, istraživanje novih načina pristupa kulturnom i znanstvenom sadržaju, virtualno predstavljanje kulturnih i znanstvenih objekata, baština za sve i dr. Predstavio je i nekoliko specifičnih projekata.

O nekim mogućnostima i problemima u oblikovanju i financiranju arhivističkih programa od strane Europske Unije govorila je Maria Pia Mariani Rinaldi iz Glavne uprave za arhive pri Ministarstvu za kulturna dobra Republike Italije. Ona je istaknula problem prepoznatljivosti arhivske djelatnosti unutar široko shvaćenog pojma informacijskog društva, naročito u svezi s integrativnim pristupom kulturnom sektoru koji Europska Unija potiče. Nekoliko sudionika seminara predstavilo je pojedine projekte, podržane od europskih institucija, u kojima sudjeluju. Patrick Cadell, predstavnik Međunarodnog arhivskog vijeća pri europskim institucijama, predstavio je politiku i dokumente Vijeća Europe u svezi s pristupom službenim in-

formacijama. Više sudionika seminara naglasilo je nedovoljnu upućenost i povezanost arhivske zajednice s odgovarajućim europskim institucijama i programima i poteškoće u definiranju i predavljanju kvalitetnih programa.

Prva plenarna sjednica konferencije, pod nazivom *Electronic Records: the state of the art in the various European countries. Experiences, strategic choices, legislation*, bila je posvećena konceptualnim, pravnim i tehnološkim specifičnostima vezanima uz elektroničke dokumente. Prvi je izlagač, Kenneth Thibodeau iz Nacionalnog arhiva SAD-a – uz osvrt na proteklih desetak godina istraživanja na ovom području koje karakterizira uglavnom teorijski pristup uz vrlo malo praktičnog ispitivanja i testiranja – predstavio rad i komentirao važnost zaključaka i preporuka do kojih je došla Radna grupa za zaštitu u okviru međunarodnog projekta InterPARES te predstavio zajednički projekt Nacionalnog arhiva SAD-a i National Science Foundation, čiji je cilj razviti informacijsku arhitekturu za upravljanje, zaštitu i prosljeđivanje autentičnih elektroničkih dokumenata između vremenski i tehnološki različitih sustava. Kao ključni čimbenik u razvoju takve infrastrukture istaknuo je danas već široko prihvaćen uvid, da je trajno čuvanje autentičnih dokumenata ovisno o mogućnosti njihove pouzdane reprodukcije, a ne o mediju ili isključivo o tehnologiji koja je korištena za pohranu podataka.

Podrobniji prikaz projekta InterPARES dala je Luciana Duranti sa Sveučilišta British Columbia u Vancouveru. Svrha ovog međunarodnog projekta jest razviti teorijsku i metodološku osnovu za trajno čuvanje elektroničkih dokumenata te razviti strategiju i standarde koji su pri tome nužni. Rad na projektu je organiziran kroz četiri radne grupe: Radna grupa za autentičnost, za vrednovanje, za zaštitu te Radna grupa za strategiju. Završetak projekta je predviđen za kraj 2001. godine, kada će stručnoj javnosti biti predstavljeni dokumenti u kojima će biti opisani rezultati projekta (metodologija i modeli razvijeni u radu radnih grupa).

Carlo Batini iz Uprave za informatiku u javnoj upravi (AIPA) u Italiji, predstavio je projekte svoje organizacije na području upravljanja elektroničkim dokumentima. AIPA je razvila sustav za registriranje i upravljanje kolanjem dokumenata u javnoj upravi – *protocollo informatico*, te vodi još nekoliko projekata čiji je cilj tehnološki i pravno urediti pitanje upravljanja elektroničkim dokumentima. U radu na ovim projektima uočena je važnost primjene Internet tehnologija (XML, SMTP/MIME), što će se uzeti u obzir u budućem radu. Gianni Penzo Doria sa Sveučilišta u Padovi predstavio je dva projekta: eXtra i EuroTitulus, u okviru kojih se razvija model za razmjenu podataka među visokoškolskim ustanovama koristeći XML standard. Thomas Schärli iz Državnog arhiva u Baselu, Jari Lybeck iz Nacionalnog arhiva Finske i Christine Petillat, dali su pregled stanja i aktivnosti na ovom području u svojim zemljama, odnosno ustanovama. Christine Ardern iz ARMA International govorila je o projektima svoje organizacije, te posebno o nekoliko ka-

nadskih projekata: *Canadian Archival Information Network (CAIN)*, *Human Resource Strategy and Competency Profiles* i radu na razvoju standarda.

Na drugoj plenarnoj sjednici predstavljeno je nekoliko projekata u audiovizualnim arhivima. Francesca Massaro (Istituto Luce, Italija) dala je povijesni pregled razvoja svoje ustanove (L'Unione Cinematografica Educativa), a Emanuela Sesti (Società Fratelli Alinari, Italija) pregled rada na obradi, katalogizaciji i digitalizaciji fotografskog gradiva. Tim Harris iz Londonskog metropolitanskog arhiva i Inge Schoups iz gradskog arhiva u Antwerpenu predstavili su projekt *EVA: European Visual Archives* u kojem sudjeluje šest ustanova iz različitih europskih zemalja. Predmet ovoga projekta jest obrada i digitalizacija fotografskih zbirki. Zanimljivo izlaganje o obradi video zapisa jedne televizijske kuće u Portugalu, popraćeno video projekcijom, održala je Ana Franqueira.

Treća plenarna sjednica bila je posvećena integraciji, suradnji i dostupnosti. O pravnim i drugim aspektima dostupnosti gradiva u pojedinim europskim regijama govorili su Daria Naćecz iz Poljske, Josep Matas i Balagué iz Španjolske i Claes Gränström iz Švedske. Uz ovu sjednicu održane su i tri paralelne sjednice. Na prvoj paralelnoj sjednici (Projekti za međunarodnu suradnju) predstavljeno je nekoliko međunarodnih projekata (EAN, EUAN, DLM-Forum, INCOMKA, DACE), druga je bila posvećena iskustvima u primjeni međunarodnih standarda za opis arhivskoga gradiva, a treća temi *Arhivi i Internet*.

Tema četvrte plenarne sjednice bilo je obrazovanje arhivista i records managera. Uvodno izlaganje održao je Carol Couture (Université de Montréal, Kanada) koji je predstavio rezultate svoga projekta *Obrazovanje i istraživanje u arhivistici*, kojim je pokušao iscrpno istražiti oblike i sadržaj programa arhivističkog obrazovanja i programe istraživanja u razdoblju 1997-2000. Rad je nastavljen u tri paralelne sjednice koje su bile posvećene programima stručnog usavršavanja koje provode javne i privatne ustanove, obrazovanju arhivista na sveučilištima, odnosno programima stručnog usavršavanja koje provode strukovna udruženja. Na posljednjoj plenarnoj sjednici, kojom je konferencija zaključena, Peter Horsman iz Arhivističke škole u Amsterdamu predstavio je *E-TERM: European Training course in Electronic Records Management* – zajednički projekt nekoliko ustanova koje se bave obrazovanjem arhivista i records managera, čiji je cilj definirati modularni program stručnog osposobljavanja za upravljanje elektroničkim dokumentima i izraditi javno dostupna pomagala za izvođenje programa.

Naredna europska konferencija o arhivima održat će se u Poljskoj 2005. godine.

Jozo Ivanović